

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 109

Rozeslána dne 21. října 2011

Cena Kč 33,-

O B S A H:

312. Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 42/1999 Sb., o obsahu žádosti o akreditaci studijního programu
 313. Sdělení Ministerstva vnitra o vyhlášení opakovaných voleb do zastupitelstva obce
 314. Nález Ústavního soudu ze dne 6. září 2011 sp. zn. Pl. ÚS 11/10 ve věci návrhu na zrušení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
-

312**VYHLÁŠKA**

ze dne 7. října 2011,

**kteřou se mění vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy
č. 42/1999 Sb., o obsahu žádosti o akreditaci studijního programu**

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy po dohodě s Akreditační komisí stanoví podle § 79 odst. 7 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách):

Čl. I

Vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 42/1999 Sb., o obsahu žádosti o akreditaci studijního programu, se mění takto:

1. V § 1 odst. 2 se slova „ve trojím písemném vyhotovení“ nahrazují slovy „v písemném vyhotovení“.

2. § 2 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 1 zní:

„Obsah žádosti**§ 2**

(1) Žádost obsahuje

- a) název studijního programu¹⁾; název studijního programu musí srozumitelně a výstižně vyjadřovat obsah studijního programu s přihlédnutím k cílům studia a případnému členění studijního programu na studijní obory,
- b) názvy a charakteristiky studijních oborů, pokud se studijní program na obory dělí, včetně možných kombinací studijních oborů,
- c) cíle studia společně pro celý studijní program,
- d) profil absolventa studijního programu, popřípadě studijního oboru, který obsahuje
 1. vymezení výstupních odborných znalostí (dále jen „znalost“) a odborných dovedností (dále jen „dovednost“), odpovídajících cílům studia ve studijním programu,
 2. charakteristiku povolání, pro jejichž výkon má být absolvent připraven, dalších možností jeho uplatnění a charakteristiku zaměstnavatelů, u kterých bude moci uplatnit získané vzdělání,
- e) podmínky, které musí student splnit v průběhu studia a při jeho řádném ukončení podle § 3,

- f) název obce, na jejímž území se bude uskutečňovat studijní program v souladu s jeho personálním, materiálním a technickým zabezpečením podle § 8,
- g) pro bakalářský studijní program a pro magisterský studijní program další náležitosti podle § 4,
- h) pro doktorský studijní program další náležitosti podle § 5.

(2) Součástí žádosti jsou rovněž

- a) údaje o vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti žadatele, která souvisí se studijním programem předloženým k akreditaci, a jejím rozsahu,
- b) doklady o zabezpečení studijního programu (§ 6 až 8),
- c) záměr rozvoje a odůvodnění studijního programu (§ 9 a 10).

¹⁾ § 44 až 46 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.“

3. V § 4 odst. 1 písm. a) bod 3 zní:

„3. celkový rozsah studijní zátěže studijního předmětu vyjádřené v kreditech s rozdělením podle plánovaných aktivit studenta; přitom se předpokládá, že jeden kredit odpovídá 25 až 30 hodinám studia a součet kreditů u studijních předmětů zařazených do studijního plánu je roven 60 kreditům v jednom akademickém roce,“.

4. V § 4 odst. 1 písm. a) bod 5 zní:

„5. u povinných a povinně volitelných studijních předmětů anotaci vymezující cíle studijního předmětu a jeho obsahové zaměření, jakož i znalosti a dovednosti prokazované studenty při ukončení předmětu v rámci kontroly studia;“.

5. V § 4 odst. 1 písm. b) bodě 1 se slovo „vědomostí“ nahrazuje slovem „dovedností“.

6. V § 4 odst. 1 písm. b) bod 5 zní:

„5. stanovení obsahu a rozsahu odborné praxe v prezenční formě studia v bakalářském studijním programu, který je převážně zaměřen na přípravu k výkonu povolání, a to zejména na neuniverzitní vysoké škole (dále jen „profesní bakalářský program“); v ostatních typech studijních programů podle potřeby;“.

7. § 6 včetně nadpisu zní:

„Doklady o zabezpečení studijního programu

§ 6

(1) Doklad o personálním zabezpečení prezenční formy studia ve studijním programu na standardní dobu studia obsahuje

a) u garanta studijního programu, kterým je docent nebo profesor odpovědný v rámci příslušné vysoké školy, s přihlédnutím k jeho podílu na tvorbě záměru a hodnocení realizace rozvoje studijního programu, za kvalitu a rozvoj studijního programu (dále jen „garant programu“), u vyučujících, kteří se budou podílet na zabezpečení přednášek povinného nebo povinně volitelného studijního předmětu bakalářského studijního programu nebo magisterského studijního programu (dále jen „přednášející v bakalářském nebo magisterském studiu“), u vyučujících, kteří budou zabezpečovat přednášky, konzultace nebo jiné formy výuky studijního předmětu doktorského studijního programu, (dále jen „přednášející v doktorském studiu“) a u školitelů

1. jméno (popřípadě jména) a příjmení, tituly a vědecké hodnosti, rok narození,
2. přehled předmětů, na jejichž zabezpečení se budou podílet,
3. druh pracovněprávního vztahu, popřípadě pracovněprávních vztahů, k žadateli a rozsah práce, vyjádřený stanoveným počtem hodin výkonu práce za týden, případně za kalendářní rok nebo za jiné příslušné období, a dobu, na kterou je pracovněprávní vztah sjednán,
4. údaje o praxi od ukončení vysokoškolského studia,
5. přehled o tvůrčí a publikační činnosti za posledních 5 let,
6. anotace nejvýznamnějších publikací, projektů, děl, uměleckých výkonů a realizovaných vý-

sledků za dobu vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti,

7. údaje o působení v zahraničí;

b) u přednášejících v bakalářském nebo magisterském studiu, přednášejících v doktorském studiu a školitelů, kteří jsou docenty nebo profesory nebo nositeli vědeckých hodností, obor a rok, ve kterém proběhlo jejich habilitační nebo jmenovací řízení nebo udělení vědecké hodnosti, a přehledy ohlasů na jejich publikace.

(2) Doklady o personálním zabezpečení prezenční formy studia v profesním bakalářském programu obsahují u vyučujících, kteří nejsou uvedeni v odstavci 1, ale podílejí se na uskutečňování studijního programu,

- a) údaje podle odstavce 1 písm. a),
- b) druh vykonávané činnosti pro uskutečňování profesního bakalářského studijního programu,
- c) údaje o systému a struktuře předpokládaného dalšího vzdělávání.

(3) Doklad o personálním zabezpečení distanční a kombinované formy studia v bakalářském studijním programu nebo v magisterském studijním programu obsahuje

- a) údaje podle odstavce 1,
- b) u profesního bakalářského studijního programu údaje podle odstavců 1 a 2,
- c) doklady o kvalifikaci vyučujících zodpovědných za uskutečňování distanční formy studia a kontroly studijních výsledků.

(4) Doklad o personálním zabezpečení distanční a kombinované formy studia v doktorském studijním programu obsahuje údaje podle odstavce 1.

(5) Doklad o personálním zabezpečení doktorského studijního programu obsahuje návrh na složení oborové rady. Na údaje o jejím personálním zabezpečení se vztahují ustanovení odstavce 1 písm. a).

(6) Přílohou k žádosti jsou písemné souhlasy přednášejících v bakalářském nebo magisterském studiu, přednášejících v doktorském studiu a školitelů, kteří se budou podílet na zabezpečení povinných nebo povinně volitelných předmětů a kteří nejsou v pracovněprávním vztahu, popřípadě pracovněprávních vztazích k žadateli, s jejich působením ve výuce a s návrhem na rozsah jejich zapojení do výuky ve studijním programu.

(7) Pokud je žádost o akreditaci studijního pro-

gramu spojená se žádostí o udělení státního souhlasu, jsou její součástí smlouva žadatele s garantem programu o uzavření budoucí pracovní smlouvy a smlouvy žadatele s vyučujícími o uzavření budoucí pracovní smlouvy nebo budoucí dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, stanovující rozsah práce vymezený předpokládaným průměrným týdenním rozsahem práce, nebo počtem hodin za kalendářní rok nebo za jiné příslušné období, s uvedením dne nástupu do práce.“.

8. V § 7 odst. 5 se slova „pracoviště Akademie věd České republiky, je vyjádření tohoto pracoviště“ nahrazují slovy „právnícká osoba uvedená v § 81 odst. 1 zákona o vysokých školách, je vyjádření této právnícké osoby“.

9. V § 8 odst. 2 se slova „ , v souladu s obecnými předpisy o ochraně státního a služebního tajemství“ zrušují.

10. V § 11 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:

„f) stanovisko vysoké školy k výsledkům vnitřního hodnocení kvality studijního programu podle § 9 písm. b).“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Žádosti předložené přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky se posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Čl. III

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. prosince 2011.

Ministr:

Mgr. Dobeš v. r.

313**SDĚLENÍ****Ministerstva vnitra**

ze dne 10. října 2011

o vyhlášení opakovaných voleb do zastupitelstva obce

Ministr vnitra podle § 54 odst. 2 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyhláší na den 28. ledna 2012 opakované volby do zastupitelstva obce:

obec	okres	kraj
Hřensko	Děčín	Ústecký

Ministr:

Kubice v. r.

314**N Á L E Z****Ústavního soudu****Jménem republiky**

Ústavní soud rozhodl pod sp. zn. Pl. ÚS 11/10 dne 6. září 2011 v plénu ve složení Stanislav Balík, František Duchoň, Vlasta Formánková, Vojen Güttler, Pavel Holländer, Ivana Janů, Vladimír Kůrka, Dagmar Lastovecká, Jiří Mucha, Jan Musil, Jiří Nykodým, Eliška Wagnerová a Michaela Židlická o návrhu Obvodního soudu pro Prahu 2 na zrušení ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), za účasti Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky,

takto:

- I. Návrh na zrušení ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve slovech „Právo na náhradu škody nemá ten, a) kdo si vazbu (...) zavinil sám, (...)“, se zamítá.**
- II. Návrh na zrušení ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve slovech „Právo na náhradu škody nemá ten, a) kdo si (...) odsouzení nebo uložení ochranného opatření zavinil sám, (...)“, se odmítá.**

Odůvodnění**I.**

1. Navrhovatel se v souladu s čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky domáhal, aby Ústavní soud vydal nález, kterým zruší § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Aktivní legitimaci dovozoval z § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o Ústavním soudu“).

2. V návrhu nejprve navrhovatel stručně popsal vývoj sporu. Konkrétně informoval, že předmětem občanského soudního řízení vedeného před Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 27 C 65/2003 je žaloba o zaplacení peněžité částky jako náhrady škody způsobené mimo jiné rozhodnutím o vazbě podle § 9 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“), kdy podle žalobních tvrzení byla na žalobci vykonána vazba a následně bylo proti němu trestní stíhání zastaveno, přičemž v důsledku vazby mu vznikla škoda spočívající v ušlém

zisku. Věc je nyní projednávána před Obvodním soudem pro Prahu 2 jako soudem prvního stupně poté, co byl k dovolání žalobce rozsudkem Nejvyššího soudu č.j. 25 Cdo 2794/2006-167 ze dne 29. ledna 2009 zrušen rozsudek odvolacího soudu, který následně zrušil i rozsudek soudu prvního stupně. V návaznosti na odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu je nyní v řízení řešena otázka, zda v daném případě jsou naplněny předpoklady ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. jako okolnosti vylučující právo na náhradu škody z rozhodnutí o vazbě podle § 9 citovaného zákona, a to z důvodu, že si žalobce zavínil vazbu sám. Pro rozhodnutí ve věci samé je tak zcela klíčová aplikace ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb.

3. V této souvislosti pak navrhovatel odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008 sp. zn. II. ÚS 590/08 (N 108/49 SbNU 567), kdy ocitoval právní větu vytvořenou k tomuto nálezu, a to následujícím způsobem: „materiální právní stát, musí nést objektivní odpovědnost za jednání svých orgánů, kterým státní orgány nebo orgány veřejné moci přímo zasahují do základních práv jednotlivce. Nelze totiž přehlédnout, že stát nemá svobodnou vůli, nýbrž je povinen striktně dodržovat právo v jeho ideální (škodu nepůsobící) interpretaci. Na jednu stranu je jistě povinností orgánů činných v trestním řízení vyšetřovat a stíhat trestnou činnost, na druhou stranu se stát nemůže zbavit odpovědnosti za postup těchto orgánů, pokud se posléze ukáže jako postup mylný, zasahující do základních práv. V takové situaci není rozhodné, jak orgány činné v trestním řízení vyhodnotily původní podezření, ale to, zda se jejich podezření v trestním řízení potvrdilo. Prostředky trestního procesu, které nezřídka vedou k omezení základních práv obviněného, nelze posuzovat zcela izolovaně, ale pouze v kontextu účelu jejich použití, jímž je odhalení a potrestání pachatele trestné činnosti. Pokud se v kterékoliv fázi trestního řízení ukáže, že tento účel nemůže být naplněn, neboť obviněný se trestné činnosti nedopustil, a podezření orgánů činných v trestním řízení bylo zcela liché, je třeba za vadné považovat veškeré úkony, které byly v trestním řízení provedeny, tj. případně včetně prostředku vedoucího k omezení osobní svobody, jímž je vazba. Pro účely odškodnění proto nelze zcela izolovaně posuzovat vazbu a samotné trestní stíhání. Z tohoto pohledu je pak nerozhodné, zda si stěžovatel svým jednáním vazbu přivodil, neboť nebyť nedůvodného trestního stíhání, nebyl by stěžovatel vůbec vystaven požadavku podrobit se psychiatrickému zkoumání, natož omezení osobní svobody v podobě vazby.“

4. Dále vzpomenu nález Ústavního soudu z 5. 5. 2004 sp. zn. II. ÚS 596/02 (N 64/33 SbNU 141), podle něhož – v souladu s doslovným odkazem navrhovatele – platí, že: „základní právo na odškodnění ve smyslu čl. 36 odst. 3 Listiny má pouze ten, jemuž byla škoda způsobena nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Uvalení vazby na osobu obviněnou z trestného činu samo o sobě nezákonným rozhodnutím není, pokud je toto rozhodnutí učiněno v souladu s čl. 8 odst. 4 a 5 Listiny, resp. v souladu s trestním řádem. Vazba neztrácí svou zákonnou kvalitu tím, že osoba obviněná a později obžalovaná z trestného činu byla nakonec obžaloby zproštěna proto, že nebylo prokázáno, že skutek spáchala. Jestliže (...) dnes zákon č. 82/1998 Sb. (...) zakládá odpovědnost státu za škodu způsobenou vedle nezákonného též zákonným rozhodnutím o vazbě, pokud byl obžalovaný později zproštěn obžaloby, poskytuje vyšší zákonný standard ochrany práv. Jde bezpochyby o moudrý a vítaný počín zákonodárce, který si nadevše cení osobní svobody jednotlivce, nikoli však o plnění závazného pokynu podle čl. 36 odst. 3 Listiny.“

5. Na podkladě obou citovaných rozhodnutí, resp. jejich částí, navrhovatel usuzuje, že prvně zmiňovaný nález sp. zn. II. ÚS 590/08 má silný potenciál zásadním způsobem ovlivnit aplikaci zákona č. 82/1998 Sb. ve vztahu k trestnímu řízení, když rozhodovací praxe obecných soudů dosud ze zproštění obžaloby (zastavení trestního stíhání) dovozovala toliko nezákonnost usnesení o zahájení trestního stíhání zakládající odpovědnostní titul z nezákonného rozhodnutí. Odpovědnost z rozhodnutí o vazbě pak byla v souladu s právní úpravou zákona č. 82/1998 Sb. posuzována samostatně.

6. Je tedy podle navrhovatele nepochybné, že judikatura Ústavního soudu ve vztahu k čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod prošla vývojem, který obecné soudy při aplikaci zákona č. 82/1998 Sb. nemohou ignorovat. Platí-li však závěry vyjádřené v nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 590/08, pak si navrhovatel nedokáže představit, za jakých skutkových okolností by mohlo dojít

k aplikaci ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., aniž by tím současně nebyl ignorován právní názor Ústavního soudu.

7. Vzhledem k výše uvedenému pak navrhovatel spatřuje rozpor ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona 82/1998 Sb. s čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky a čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

II.

8. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém stručném vyjádření podepsaném její místopředsedkyní Miroslavou Němcovou zejména konstatovala, že návrh zákona předložila vláda České republiky Parlamentu České republiky dne 2. října 1997. Tento vládní návrh byl poté rozeslán poslancům jako tisk 292. Návrh zákona byl posléze schválen ve 3. čtení ve znění pozměňovacích návrhů ústavně právního výboru, jemuž byl tisk přikázán k projednání. Z přítomných 167 poslanců se pro vyslovilo 149, nikdo nehlasoval proti, návrh zákona byl tedy přijat. K vlastnímu obsahu návrhu Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky toliko odkázala na příslušnou pasáž důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona, v souladu s níž je třeba právo na náhradu škody vyloučit zejména v případech, ve kterých by poskytnutí náhrady škody bylo v rozporu s dobrými mravy. V závěru svého vyjádření souhlasila s upuštěním od případného ústního jednání ve smyslu § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu.

9. Senát Parlamentu České republiky ve vyjádření podepsaném jeho předsedou MUDr. Přemyslem Sobotkou také (po rekapitulaci obsahu návrhu) konstatoval postup při přijímání zákona; k tomu informoval, že návrh zákona č. 82/1998 Sb., jehož ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) navrhuje Obvodní soud pro Prahu 2 zrušit, byl po schválení Poslaneckou sněmovnou postoupen Senátu dne 16. února 1998. Návrh zákona byl přikázán k projednání ústavně-právnímu výboru, který svým usnesením ze dne 25. února 1998 doporučil Senátu návrh zákona schválit ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou. Při projednávání tohoto návrhu byly v rámci schůze Senátu konané 5. 3. 1998 vysloveny námitky či pochybnosti týkající se zejména ustanovení § 14 odst. 2, § 30 a 31 citovaného návrhu zákona. Protože při jednání na schůzi nebyl přítomen zástupce vlády České republiky, která byla navrhovatelem zákona, Senát svým usnesením č. 21 z 5. března 1998 jednání o návrhu zákona přerušil. Pro tento procedurální návrh se z přítomných 63 senátorů vyslovilo 57 senátorů. K následnému pokračování v jednání o návrhu zákona v ústavní třicetidenní lhůtě již nedošlo, a z tohoto důvodu v souladu s čl. 46 odst. 3 Ústavy České republiky byl návrh zákona přijat uplynutím třiceti dnů od jeho postoupení Senátu. Problematika, která je předmětem návrhu na zrušení ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., nebyla v rozpravě konané na schůzi Senátu jmenovitě zmíněna. Senát tedy posouzení případného rozporu ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. s čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky a s čl. 36 odst. 3 Listiny ponechává plně na úvaze Ústavního soudu, přičemž zároveň souhlasí s upuštěním od ústního jednání ve smyslu § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu.

10. Ústavní soud zaslal navrhovateli k replice tato vyjádření Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a Senátu Parlamentu České republiky. Navrhovatel však Ústavnímu soudu sdělil, že práva repliky, vzhledem k obsahu obou vyjádření, nevyužije a s upuštěním od ústního jednání podle § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu souhlasí.

11. Podle ustanovení § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu může Ústavní soud se souhlasem účastníků od ústního jednání upustit, nelze-li od něj očekávat další objasnění věci. Vzhledem k tomu, že jak navrhovatel ve svém návrhu, tak i účastníci řízení ve vyjádření předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedy Senátu Parlamentu České republiky vyjádřili svůj souhlas s upuštěním od ústního jednání, a dále vzhledem k tomu, že Ústavní soud měl za to, že od jednání nelze očekávat další objasnění věci, bylo od ústního jednání v předmetné věci upuštěno.

III.

12. Ze spisu Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 27 C 65/2003 Ústavní soud zjistil, že u navrhovatele probíhá řízení, v němž se žalobce domáhal zaplacení částky v celkové výši 901 478 Kč jako náhrady škody (sestavující z nákladů právního zastoupení a ušlého zisku), která mu měla vzniknout v důsledku sdělení obvinění pro trestné činy podvodu, vydírání, neoprávněného užívání cizí věci a omezování osobní svobody a v důsledku vzetí do vazby.

13. Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 11. 7. 2005 č. j. 27 C 65/2003-99 uložil žalované České republice – Ministerstvu spravedlnosti povinnost zaplatit žalobci 566 532,56 Kč s 2% úrokem z prodlení od 10. 10. 2003 do zaplacení, zamítl žalobu ohledně částky 334 945,44 Kč s 2% úrokem z prodlení od 10. 10. 2003 do zaplacení a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobce, jenž se od podzimu roku 1999 zdržoval v zahraničí, byl ode dne 26. 10. 1999 stíhán pro trestný čin omezování osobní svobody podle § 231 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, účinného do 31. 12. 2009, a ode dne 26. 1. 2000 pro trestné činy podvodu podle § 250 odst. 1 a 4 trestního zákona, vydírání podle § 235 odst. 1 a odst. 2 písm. b) trestního zákona a neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 a 2 trestního zákona. Dále bylo žalobci sděleno obvinění pro trestný čin omezování osobní svobody podle § 231 odst. 1 trestního zákona. Prostřednictvím obhájce se žalobce dozvěděl o trestním stíhání a obhájce se s vyšetřovatelem domluvil na výsledku po návratu žalobce. Ten však byl dne 12. 4. 2000 na státních hranicích zadržen, převezen k výsledku a poté na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 14. 4. 2000 sp. zn. Nt 299/2000 vzat do vazby podle § 67 odst. 1 písm. a) trestního řádu s odůvodněním, že se zdržoval v zahraničí, ačkoli věděl o svém trestním stíhání, a že nadále je důvodná obava orgánů činných v trestním řízení, že by mohl opět uprchnout nebo se skrývat. Z vazby byl propuštěn dne 18. 7. 2000. Následně bylo postupně zastaveno trestní stíhání žalobce pro všechny trestné činy, ze kterých byl obviněn. V době trestního stíhání, resp. i v době pobytu ve vazbě zastával žalobce funkci jednatele společnosti s ručením omezeným. Při svém, shora zmíněném, pobytu v zahraničí uzavřel mandátní smlouvu na dobu 3 měsíců za sjednanou odměnu 120 000 Kč. Kvůli pobytu ve vazbě však smluvní povinnosti nesplnil, odměna mu nebyla vyplacena. Za takto zjištěné skutkové situace pak soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobce si zahájení trestního stíhání ani uvalení vazby ve smyslu § 12 zákona č. 82/1998 Sb. nezavinil, a má proto nárok na náhradu ušlého zisku ve výši 120 000 Kč a náleží mu rovněž náhrada nákladů obhajoby, jejíž výši však stanovil odlišně od návrhu žalobce.

14. K odvolání obou účastníků Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 20. 1. 2006 č. j. 35 Co 474/2005-137 rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku ve věci samé ohledně částky 117 638,56 Kč s příslušenstvím změnil tak, že v tomto rozsahu žalobu zamítl, ve zbytku jej potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud převzal skutková zjištění soudu prvního stupně a ztotožnil se i s jeho závěrem, že žalobce si nezavinil sdělení obvinění, proto mu náleží náhrada nákladů vynaložených na zastupování obhájcem v trestním řízení. Náhradu nákladů obhajoby však stanovil ve srovnání se soudem prvního stupně odlišně. Rovněž dospěl k závěru (na rozdíl od soudu prvního stupně), že uvalení vazby si žalobce svým jednáním zavinil (od podzimu roku 1999 se zdržoval v cizině, ačkoli věděl o probíhajícím trestním stíhání, tím zavinil příčinu k obavám orgánů činných v trestním řízení, jež byly důvodem jeho vzetí do vazby), a proto mu nevzniklo právo na náhradu ušlého zisku ve výši 120 000 Kč; nepřisvědčil však námitce žalované, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů obhajoby, které byly vyvolány vazbou, neboť podle odvolacího soudu se nárok na náhradu nákladů vynaložených na odměnu zástupce neodvívá od rozhodnutí o vazbě, nýbrž jde o odpovědnost státu za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem. Odvolací soud tedy neshledal důvodnou žalobu na zaplacení 120 000 Kč (ušlý zisk) a 4 988,56 Kč (část cestovních náhrad) – o součet těchto dvou částek žalobci přiznanou sumu snížil. Naopak jako oprávněný posoudil nárok žalobce na náhradu nákladů vynaložených za 2 úkony právní služby včetně dvou režijních paušálů v celkovém rozsahu 7 350 Kč, o tuto částku žalobci zamítnutou sumu zvýšil.

15. K dovolání žalobce proti rozsudku odvolacího soudu rozhodl Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 29. 1. 2009 č. j. 25 Cdo 2794/2006-167 tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. led-

na 2006 č. j. 35 Co 474/2005-137 se v rozsahu, v němž bylo rozhodováno o odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně ohledně částky 120 000 Kč s 2% úrokem z prodlení od 10. 10. 2003 do zaplacení, a ve výroku o náhradě nákladů řízení zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací tomuto soudu k dalšímu řízení; jinak dovolání odmítl. V odůvodnění svého rozsudku vysvětlil, proč podle jeho názoru není přípustné [§ 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu] dovolání žalobce co do otázek týkajících se nákladů obhajoby. Přípustné [§ 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu] a také důvodné bylo ovšem podle Nejvyššího soudu dovolání žalobce, pokud odvolací soud změnil rozhodnutí soudu prvního stupně tak, že zamítl žalobu na zaplacení náhrady ušlého zisku ve výši 120 000 Kč s 2% úrokem z prodlení od 10. 10. 2003 do zaplacení (měnící výrok v důsledku sečtení a odečtení změnou dotčených částek z více nároků zní pouze na 117 638,56 Kč, avšak fakticky se změna dotýká celé částky ušlého zisku).

16. Odvolací soud v této části své rozhodnutí odůvodnil pouze tím, že v řízení před soudem prvního stupně bylo prokázáno, že žalobce se od podzimu roku 1999 zdržoval v cizině, přičemž věděl o probíhající trestní stíhání, čímž zavinil příčinu k obavám, jež byly důvodem jeho vzetí do vazby; zavinil si tedy vzetí do vazby, a proto mu nevzniklo právo na náhradu ušlého zisku. Z odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu však není podle Nejvyššího soudu zcela patrné, na základě jakých skutkových zjištění a právních úvah k uvedenému závěru dospěl. Svou argumentaci totiž omezil pouze na pobyt žalobce v zahraničí, aniž by se zabýval – pro závěr o zavinění na vzetí do vazby – podstatnými časovými souvislostmi, tj. zejména kdy se žalobce dozvěděl o tom, že jsou v souvislosti s jeho osobou činěny vyšetřovací úkony, kdy mu bylo oznámeno sdělení obvinění pro konkrétní trestné činy apod.

17. Samotný pobyt dovolatele (žalobce) za hranicemi České republiky v době trestního stíhání totiž sám o sobě neznamená zavinění na jeho následném vzetí do vazby ve smyslu ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. Podle dovolacího soudu bylo tudíž zřejmé, že rozhodnutí odvolacího soudu postrádalo k uvedenému dílčímu nároku nezbytný skutkový podklad – nebylo řádné a přezkoumatelně odůvodněno. Proto Nejvyšší soud rozhodnutí v této části zrušil pro nepřezkoumatelnost (pro nedostatek důvodů).

18. Městský soud v Praze na tento rozsudek Nejvyššího soudu zareagoval tak, že svým usnesením ze dne 19. 5. 2009 č. j. 35 Co 474/2005-175 zrušil rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé ohledně částky 120 000 Kč s 2% úrokem z prodlení od 10. 10. 2003 do zaplacení a ve výroku o náhradě nákladů řízení a v tomto rozsahu věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. V odůvodnění usnesení zejména uvedl, že úkolem soudu prvního stupně bude provést dokazování v takovém rozsahu, aby mohl být učiněn jednoznačný závěr o zavinění žalobce na vzetí do vazby, a to se zjištěním podstatných časových souvislostí, zejména doby, kdy se žalobce dozvěděl, že v souvislosti s jeho osobou jsou činěny vyšetřovací úkony, kdy mu bylo oznámeno sdělení obvinění pro konkrétní trestné činy, kdy, z jakých důvodů a za jakým účelem odcestoval do zahraničí a jak dlouho se tam zdržoval. Na základě tohoto rozhodnutí městského soudu učinil soud prvního stupně závěr, že „v podstatě jakékoliv zamítavé rozhodnutí ve vztahu k žalobci, tedy z hlediska nákladu nároku a otázky zavinění ve světle citovaného ústavního nálezu [tzn. nálezu sp. zn. II. ÚS 590/08 – poznamenal Ústavní soud] nemůže obstát. Dle názoru [Obvodního soudu pro Prahu 2] ve světle citovaného nálezu Ústavního soudu pak v podstatě nelze ani dovodit situaci, kdy by ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. bylo aplikovatelné způsobem, který by nebyl v rozporu s právním názorem vyjádřeným v citovaném ustanovení.“ Za této situace tedy obvodní soud postupoval podle § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a podal Ústavnímu soudu právě projednávaný návrh.

IV.

19. Ústavní soud je povinen – v souladu s § 68 odst. 2 zákona o Ústavním soudu – zabývat se nejdříve otázkou, zda zákon, protiústavnost jehož ustanovení je namítána, byl přijat a vydán v mezích Ústavou České republiky stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem. Navrhovatel se domáhá zrušení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb.

20. Z příslušných internetových stránek bylo zjištěno, že návrh zákona předložila Poslanecké sněmovně vláda dne 2. 10. 1997. Po předepsané proceduře byl usnesením č. 646 návrh zákona schválen dne 12. 2. 1998; z přítomných 167 poslanců se pro vyslovilo 149, proti nikdo. Senát postoupený návrh začal projednávat dne 5. 3. 1998, kdy přijal usnesení č. 98020, v němž konstatoval, že z důvodu nepřítomnosti zástupce vlády jako předkladatele návrhu zákona, který by objasnil stanovisko vlády k předneseným připomínkám senátorů, byla práce Senátu vážně ztížena, a žádal předsedu vlády, aby zjednal nápravu; usnesením č. 98021 projednávání přerušil. Protože Senát v jednání nepokračoval, byl zákon podepsán předsedou Poslanecké sněmovny, prezidentem, předsedou vlády a vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 31 pod č. 82/1998 Sb. s účinností od 15. 5. 1998.

21. Znění ustanovení § 12 [resp. jeho odstavce 1 písm. a)] zákona č. 82/1998 Sb. nebylo doposud novelizováno a je následující:

„(1) Právo na náhradu škody nemá ten,

a) kdo si vazbu, odsouzení nebo uložení ochranného opatření zavinil sám, nebo [b) kdo byl zproštěn obžaloby nebo bylo proti němu trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost anebo že trestný čin byl amnestován.]“.

22. Ústavní soud konstatuje, že zákon č. 82/1998 Sb. byl přijat a vydán v mezích Ústavou České republiky stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem, resp. že v tomto řízení nezjistil nic, co by svědčilo pro závěr opačný.

V.

23. Ústavní soud nejprve hodnotil otázku, zda navrhovatel je oprávněn podat návrh na zrušení napadeného ustanovení zákona č. 82/1998 Sb. Aktivní legitimaci soudu k podání návrhu na zrušení právního předpisu, resp. jeho ustanovení, vymezuje čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky tak, že pokud soud dospěje k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu. V § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu se stanoví, že návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení je oprávněn podat též soud v souvislosti se svou rozhodovací činností podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky. Jde o tzv. konkrétní kontrolu norem (srov. k tomu například Wagnerová, E. a kol. Zákon o Ústavním soudu s komentářem. Vyd. 1. Praha : ASPI, 2007, s. 241 a násl.), při níž se rozhodování Ústavního soudu omezuje toliko na konkrétní aspekty daného případu, jež pochybnosti vyvolaly. V posuzované věci (viz zjištění učiněná Ústavním soudem ze spisu Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 27 C 65/2003) s ohledem na předmět sporu – v němž se žalobce domáhal vůči České republice – Ministerstvu spravedlnosti náhrady škody vzniklé v důsledku sdělení obvinění pro trestné činy podvodu, vydírání, neoprávněného užívání cizí věci a omezování osobní svobody a v důsledku vzetí do vazby – přitom dochází částečně k aplikaci napadeného ustanovení.

24. V souladu s těmito závěry pak Ústavní soud podrobil meritornímu přezkumu jen tu část napadeného ustanovení, kde se praví, že: „Právo na náhradu škody nemá ten, a) kdo si vazbu (...) zavinil sám, (...)“. Jen u této části návrhu je totiž naplněn požadavek článku 95 odst. 2 Ústavy České republiky. Naopak v části, kdy navrhovatel, alespoň formálně, brojí proti tomu, že: „Právo na náhradu škody nemá ten, a) kdo si (...) odsouzení nebo uložení ochranného opatření zavinil sám, (...)“ se návrh odmítá, neboť je podán osobou k tomu zjevně neoprávněnou (srov. k tomu přiměřeně např. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 33/09 ze dne 29. 9. 2010, vyhlášený pod č. 332/2010 Sb.).

VI.

25. Ústavněprávní námitky navrhovatele proti napadenému ustanovení se koncentrují do tvrzení, že § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., a to ve světle nálezu Ústavního soudu ze dne

17. 6. 2008 sp. zn. II. ÚS 590/08, nelze vyložit tak, aby toto ustanovení nebylo v rozporu zejména s čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky (tzn. s principy, na nichž je vybudován demokratický právní stát v materiálním pojetí) a s čl. 36 odst. 3 Listiny (tj. právem na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem orgánu veřejné správy či státního orgánu). Navrhovatel rovněž citovaný nálezh chápe tak, že napříště již nebude použitelný dosavadní postup rozhodovací praxe, kdy se ze zproštění obžaloby (zastavení trestního stíhání) dovozovala toliko nezákonnost usnesení o zahájení trestního stíhání zakládající odpovědnost pro nezákonné rozhodnutí (§ 8 zákona č. 82/1998 Sb.); odpovědnost z rozhodnutí o vazbě pak byla posuzována samostatně.

26. Oba závěry, které navrhovatel spojuje s nálezem sp. zn. II. ÚS 590/08, však musí Ústavní soud odmítnout.

27. Při hodnocení, resp. výkladu nálezu sp. zn. II. ÚS 590/08 je totiž nutno na prvním místě připomenout výjimečnost (specifičnost) skutkového stavu, s nímž byl Ústavní soud při řešení ústavní stížnosti evidované pod sp. zn. II. ÚS 590/08 konfrontován. V předmětné věci byl stěžovatel stíhán pro trestný čin útoku na státní orgán podle § 154 odst. 2 trestního zákona, kterého se měl dopustit tak, že v písemném podání adresovaném Policii České republiky mj. uvedl, že tam jmenovaná soudkyně jedná zpupně, arogantně, a svoji funkci soudce zneužívá ke křivému obvinění. V průběhu tohoto trestního stíhání pak vyšetřovatel nařídil ústavní zkoumání duševního stavu stěžovatele, čemuž se stěžovatel odmítl podrobit. Na základě tohoto postoje stěžovatele bylo rozhodnuto o jeho vzetí do vazby podle § 67 odst. 1 písm. a) trestního řádu s tím, že se stěžovatel odmítá podrobit pozorování v ústavu, a lze z toho dovodit, že se úmyslně skrývá, aby se tak trestnímu stíhání vyhnul [srov. odstavce 19 nálezu sp. zn. II. ÚS 590/08]. Později byl stěžovatel rozhodnutím Nejvyššího soudu zproštěn obžaloby, neboť se podle soudu nedopustil žádného trestného činu. Stěžovatel se následně domáhal náhrady škody v souladu s § 9 zákona č. 82/1998 Sb., čemuž ale nebylo vyhověno právě s odkazem na § 12 citovaného zákona, neboť podle soudů si stěžovatel zavinil uvalení vazby tím, že se dobrovolně nehodlal dostavit k psychiatrickému vyšetření. Za této situace Ústavní soud uvážil, že odporuje nade vší pochybnost principům demokratického právního státu podmiňovat (resp. vylučovat) právo na odškodnění jakýmkoli limity – tedy i limity zakotvenými v § 12 zákona č. 82/1998 Sb. Je-li totiž některý z institutů trestního řízení (resp. trestního práva obecně) použit zcela neadekvátním, až absurdním způsobem, pak podle názoru Ústavního soudu nelze pro účely odpovědnosti státu vyjádřené pozitivněprávně právě zákonem č. 82/1998 Sb. postupovat zcela formálně a mechanicky, tzn. nelze trestní řízení, v němž došlo k tomuto naprosto flagrantnímu pochybení, poměřovat postupy a mechanismy, jež pozitivněprávní úprava zná a aplikuje za situace, kdy k takovému excesu nedošlo. Nelze totiž nevidět – nahlíženo opět skutkovým stavem ústavní stížnosti evidované pod sp. zn. II. ÚS 590/08 – že orgány činné v trestním řízení použily trestněprávní institut (vazbu) k ověření duševního zdraví stěžovatele, neboť již při zahájení trestního stíhání zvažovaly, zda není nutné na stěžovatele pohlížet jako na trestně neodpovědného z důvodu jeho nepřičetnosti... Již tím ovšem zbavily jakékoli legitimacy nejen nařízenou vazbu, ale i celé trestní stíhání stěžovatele. Za takovýchto okolností pak ovšem nelze – tak jak konstatoval Ústavní soud v předmětném nálezem sp. zn. II. ÚS 590/08 – pro účely odškodnění naprosto formalisticky a izolovaně posuzovat vazbu a trestní stíhání jako takové.

28. Navrhovatel ostatně sám v této souvislosti odkazem na nálezh Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 596/02 správně upozorňuje na skutečnost, že zákonodárce se rozhodl založit odpovědnost státu za škodu způsobenou nejen nezákonným, ale i zákonným rozhodnutím o vazbě – proto ostatně ustanovení § 9 zákona č. 82/1998 Sb. neváže nárok na náhradu škody (rozdílně od § 8 téhož zákona) na zrušení rozhodnutí, jímž byla škoda způsobena. Je přitom zjevné, že limit zavinění, tak jak ho zmiňuje § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., lze uplatnit toliko v případě zákonného rozhodnutí o vazbě. Jinak řečeno, zákon vychází z toho, že si nelze zavinit nezákonnou vazbu. Ve výjimečných případech přitom evidentně může podle Ústavního soudu nastat i situace, kdy zákonnost vazby nelze posuzovat toliko splněním formálních podmínek umožňujících vzetí do vazby, ale také zákonností celého trestního stíhání.

29. Právě uvedené závěry jsou přitom souladné s relevantní judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále také „ESLP“), resp. Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále

jen „Úmluva“). Úmluva totiž nezaručuje osobě, proti níž bylo vzneseno obvinění v trestním řízení a jež byla následně obvinění zproštěna (tj. v podmínkách českého práva bylo trestní stíhání zastaveno), právo na náhradu nákladů, jež jí vznikly v průběhu trestního řízení, nebo na odškodnění za zákonné omezení její svobody (srov. k tomu bod 49 rozsudku Masson a Van Zon proti Nizozemsku, 15346/89; 15379/89). Ke stejnému závěru dochází i B. Repík, jenž uvádí, že: „Úmluva nezaručuje právo na odškodnění za vazbu např. v případě zproštění, zastavení trestního stíhání apod., jestliže se při zatčení, zadržení nebo vazbě postupovalo v souladu s článkem 5 odst. 1 až 4 Úmluvy“ (citováno podle Repík, B. Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo. Praha : Orac, 2002, s. 252 až 253). Tento závěr je ostatně potvrzován také rozhodnutími ESLP ve věcech Belčev proti Bulharsku, 39270/98; Hamanov proti Bulharsku, 44062/98; Govoruško proti Rusku, 42940/06; Koršunov proti Rusku, 38971/06, v nichž ESLP shledal porušení článku 5 odst. 5 Úmluvy a zároveň porušení článku 5 odst. 1 až 4 Úmluvy. V daných případech přitom vnitrostátní právo sice přiznávalo nárok na odškodnění za nezákonnou vazbu, ovšem nezákonnost vazby byla posuzována ve světle vnitrostátního práva a okruh případů, kdy byla vazba dle vnitrostátního práva považována za zákonnou, se nekryl s požadavky stanovenými čl. 5 odst. 1 až 4 Úmluvy. Ačkoliv tedy došlo k porušení čl. 5 odst. 1 až 4 Úmluvy, vnitrostátní právo vazbu nezákonnou neshledalo a nárok na odškodnění nepřiznávalo. Zproštění obvinění nebo zastavení trestního stíhání má pak podle judikatury ESLP vliv pouze na posuzování délky vazby (tj. důvodnosti jejího trvání ve smyslu článku 5 odst. 3 Úmluvy a ve světle rozsudku ve věci *Wemhoff proti SRN*, 2122/64), ale není jím potvrzena nedůvodnost (nezákonnost) vazby od jejího počátku ve smyslu článku 5 odst. 1 Úmluvy, a tedy nezakládá automaticky nárok na odškodnění ve smyslu článku 5 odst. 5 Úmluvy.

30. Lze tedy učinit dílčí závěr, že ESLP se ve své judikatuře vymezuje v podstatě toliko vůči vazbě uskutečněné v rozporu s čl. 5 odst. 1 až 4 Úmluvy; případné odškodnění i za vazbu zákonnou, jež byla uskutečněna v trestním řízení, které skončilo zastavením či zproštěním obžaloby, ponechává zásadně na úvaze národního zákonodárce.

31. Nad rámec uvedeného, tedy nad rámec vlastní argumentace navrhovatele, pak Ústavní soud považuje za nutné, a to i vzhledem ke zjištění učiněným z vyžádaného soudního spisu Obvodního soudu pro Prahu 2, učinit ještě následující závěry:

32. Podle Ústavního soudu je nutné v souladu s Úmluvou vykládat i ono „zavinění“ ve smyslu ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., a to bez ohledu na to, jakým způsobem s institutem náhrady škody či jeho jednotlivými aspekty pracuje domácí zákonodárce, judikatura i doktrína (zejména ta civilistická). Obdobně jako je například v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva a zejména pak v judikatuře evropských ústavních a nejvyšších soudů vykládán rozsah náhrady škody zahrnující i nemateriální újmu [srov. k tomu např. přehled závěrů této judikatury uvedený v nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 85/04 ze dne 13. 7. 2006 (N 136/42 SbNU 91)], musí být vyloženo i ono zavinění. Lze přitom poznamenat, že termín „zavinění si“ nepovažuje Ústavní soud za příléhavý ani *de lege lata* (při případných úvahách *de lege ferenda* by to měl zákonodárce reflektovat). Používá-li přitom zákon tento termín, pak by měl být tedy alespoň chápán jako „způsobení si“ („zavdání příčiny ke“) vzetí do vazby a měl by být vykládán restriktivně, resp. tak, aby samotný aspekt zavinění neznamenal ve své podstatě popření úmyslu zákonodárce založit odpovědnost státu i za zákonné rozhodnutí o vazbě (srov. k tomu i navrhovatelem citovaný náleze Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 596/02). Nelze tedy souhlasit v této souvislosti s tím, aby zavinění v rámci citovaného ustanovení bylo spojováno dokonce s formou nevědomé nedbalosti, tak jak s ní počítají vybraná relevantní ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „občanský zákoník“), byť tento názor je zastáván jinak akceptovanou literaturou (srov. Vojtek, P. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci : komentář. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2007, 276 s.). Ta lakonicky konstatuje – a její závěry zcela přejímá relevantní judikatura (srov. například rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3038/2006 z 29. 1. 2009, R 110/2009 civ.) – že ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. určitou formu zavinění nepředepisuje, proto k jeho naplnění postačí právě nevědomá nedbalost. Nevědomá nedbalost je v souladu s touto literaturou a judikaturou založena na tom, že stíhaná osoba nevěděla, že si může svým jednáním způsobit určitý následek (např. vzetí do vazby), ačkoliv to vzhledem k okolnostem předvídat mohla nebo měla. Tato koncepce je však podle názoru Ústav-

ního soudu poněkud zjednodušující. Přehlíží, že občanský zákoník chápe zavinění především jako předpoklad vzniku odpovědnosti, resp. pokud s ním pracuje jako s prvkem umožňujícím omezení nebo vyloučení odpovědnosti škůdce, činí tak způsobem odpovídajícím charakteru občanskoprávních vztahů (srov. k tomu např. Švestka, J. – Spáčil, J. – Škárová, M. – Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník. Díl I, 2. vydání, Praha 2009, s. 35 a násl. či kupříkladu rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2007 sp. zn. 33 Odo 1329/2006, nepublikováno, dostupné pod <http://www.nsoud.cz/>, kde se mimo jiné akcentuje následující závěr: „Charakteristickým znakem občanskoprávních vztahů je především to, že jejich subjekty mají rovné postavení. Rovné postavení spočívá v tom, že jeden účastník takového vztahu nemůže svým jednostranným úkonem založit povinnost druhého účastníka vztahu a v rámci tohoto vztahu nemůže ani autoritativně vynucovat splnění povinností druhého subjektu.“). Ustanovení § 441 občanského zákoníku, jež má být zvláště v otázce koncepce zavinění obdobou právě k § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. (srov. k tomu opět Vojtek, P. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci : komentář. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 84 a násl. a tam uvedený výslovný odkaz), je ovšem dle dlouhodobého výkladu české civilistiky (srov. k tomu např. Češka, Z. – Kabát, J. – Ondřej, J. – Švestka, J. Občanský zákoník. Komentář. Díl II. Praha : Panorama, 1987, s. 534 až 535; Fiala, J. – Kindl, M. a kol. Občanský zákoník : komentář. Díl 1, Vyd. 1. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2009, s. 735 a násl.) nutno chápat tak, že předpokladem toho, aby poškozený nesl škodu poměrně nebo sám, je to, že se dopustil jednání splňujícího všechny předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu.

33. S ohledem na právě uvedené má Ústavní soud za to, že hledá-li současná aplikační praxe (zvláště Nejvyšší soud) paralelu mezi některými obecnými principy ovládajícími institut náhrady škody, tak jak s ním počítá občanský zákoník, a náhradou škody podle citovaného ustanovení zákona č. 82/1998 Sb., pak jde o postup neadekvátní. Nezohledňuje, že na straně poškozeného – byť si jistě lze představit situaci, kdy si skutečně způsobil vzetí do vazby sám, a to tak, že poskytnutí odškodnění by se skutečně jevilo rozporným s principy spravedlnosti (srov. k tomu například skutkové okolnosti případu zmíněné v usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 11. 2005 sp. zn. II. ÚS 366/04, dostupném na <http://nalus.usoud.cz>) – k onomu „zavinění“ nedošlo v rámci občanskoprávního vztahu, ale za okolností vážících se ke konkrétnímu trestnímu řízení, kdy stát reprezentovaný orgány činnými v trestním řízení nebyl s poškozeným ve výše zmíněné relaci rovnosti subjektů. Nadto, deklaruje-li se konceptuální shodnost mezi tím, že ani v § 441 občanského zákoníku ani v § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. zákonodárce nespécifikoval formu zavinění (má se tedy za to, že v obou případech postačí nevědomá nedbalost), neprovádí se toto srovnání uvážlivě, neboť ona „přísnost zákona“ ve formě nevědomé nedbalosti ve smyslu § 441 občanského zákoníku je přiměřená mimo jiné proto, že poškozený měl možnost v obdobné míře jako škůdce ovlivnit, zda svým jednáním naplní všechny předpoklady vzniku odpovědnosti (jak bylo zmíněno výše), včetně intenzity jejich naplnění; srovnatelnou možnost přitom zjevně osoba vazebně stíhaná nemá. Jen na okraj lze k tomuto porovnání citovaných zákonných ustanovení dodat, že zatímco ustanovení § 441 občanského zákoníku počítá i s eventualitou snížení náhrady škody poškozenému vzhledem k jeho zavinění, ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. s touto alternativou nepočítá.

34. Ústavní soud již ve své judikatuře judikoval [srov. například náleží Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2007 sp. zn. IV. ÚS 642/05 (N 133/46 SbNU 249)], že trestní řízení negativně ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, avšak samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého obviněného. Již samotné trestní stíhání totiž výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to i tehdy, není-li stíhán vazebně. Takový zásah je citelnější o to více, je-li trestní řízení posléze skončeno zprošťujícím rozsudkem, neboť skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, se nestal, případně nebyl trestným činem. Právě při vědomí těchto souvislostí je pak třeba na případné zavinění si vazby nahlížet a při jeho výkladu dát vždy přednost ústavně konformnímu výkladu [srov. k chápání této interpretační metody za všechny například náleží pléna Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010 sp. zn. Pl. ÚS 16/08 (vyhlášen pod č. 310/2010 Sb.), dostupný též na <http://nalus.usoud.cz>]. To v souvislostech právě projednávaného plenárního nálezu znamená, že při zvažování toho, zda si jedinec vazbu přivodil nebo nepřivodil sám, musí soud posuzující tuto okolnost vyjít z toho, že smyslem společnosti formované v demokratický právní stát evropského typu je umožnit jednotlivci jeho všestranný a co možná nejširší rozvoj. Limitem tohoto rozvoje – řečeno zjednodu-

šeně – je pak autonomní prostor ostatních členů společnosti, jež i oni mohou využívat v souladu se svými hodnotovými preferencemi. Pokud už stát do autonomní sféry jednotlivců restriktivním způsobem zasahuje, činí tak (měl by tak činit) v ideálním případě pouze tehdy, je-li to nutné k ochraně společenského uspořádání zaručujícího jednotlivci (jednotlivcům) právě onu autonomii. Zasáhne-li však stát do autonomní sféry jednotlivce zbytečně nebo neadekvátním způsobem, je za to zásadně odpovědný, neboť tím je ve svých důsledcích opět realizováno zmíněné zobecněné poslání státu.

35. Na základě všech výše uvedených úvah je tedy možné uzavřít, že Ústavní soud nálezem sp. zn. II. ÚS 590/08 nevyloučil možnost legitimní úvahy soudu o případném zavinění ve smyslu § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., resp. nezpochybil dosavadní rozhodovací praxi, jež hodnotí pro účely případné odpovědnosti samostatně zastavení trestního stíhání a rozhodnutí o vazbě. Tento postup je totiž zpravidla sto naplňovat hodnoty demokratického právního státu, ke kterým se Česká republika hlásí. Může ovšem na druhou stranu nastat situace – jako se to stalo v případě událostí odehrávajících se na pozadí ústavní stížnosti evidované pod sp. zn. II. ÚS 590/08 – že jinak fungující systém odpovědnosti státu za škodu nejenže není schopen, byť třeba jen částečně, zmírnit způsobenou škodu, ale dokonce nastalou nespravedlnost ještě znásobí, a tím zpochybní demokratický právní stát jako takový. Pak je ovšem povinností soudů, aby v konkrétních případech takovýmto situacím zamezily, a to zejména pomocí ústavně konformního výkladu posuzovaného ustanovení (jeho relevantní části) tak, jak byl výše naznačen.

36. Ve světle těchto závěrů, ve vztahu k vlastnímu návrhu Obvodního soudu pro Prahu 2, Ústavní soud tedy konstatuje, že nejsou dány důvody ke zrušení ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., a to v té jeho části, která zní: „Právo na náhradu škody nemá ten, a) kdo si vazbu (...) zavinil sám, (...)“, neboť tato část ustanovení není sama o sobě v rozporu ani s čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky ani s čl. 36 odst. 3 Listiny. Proto byl návrh Obvodního soudu pro Prahu 2 v této části podle § 70 odst. 2 zákona o Ústavním soudu zamítnut. V části, která zní: „Právo na náhradu škody nemá ten, a) kdo si (...) odsouzení nebo uložení ochranného opatření zavinil sám, (...)“, byl pak návrh Obvodního soudu pro Prahu 2 odmítnut jako podaný osobou zjevně k tomu neoprávněnou [§ 43 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 43 odst. 2 písm. b) zákona o Ústavním soudu].

Předseda Ústavního soudu:
v z. JUDr. **Holländer** v. r.
místopředseda

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, nám. Hrdinů 1634/3, pošt. schr. 155/SB, 140 21 Praha 4, telefon: 974 817 289, fax: 974 816 871 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, tel.: 516 205 175, e-mail: sbirky@moraviapress.cz. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 00421 2 44 45 46 27. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku z předcházejícího roku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2011 činí 8 000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné a objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 175, objednávkovo-knihkupci – 516 205 177, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej** – **Benešov:** Oldřich HAAGER, Masarykovo nám. 231; **Brno:** Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** SEVT, a. s., Česká 3, tel.: 387 319 045; **Cheb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihařství – Přibíková, J. Švermy 14; **Kladno:** eL VaN, Ke Stadionu 1953, tel.: 312 248 323; **Klatovy:** Krameriovo knihkupectví, nám. Míru 169; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Litoměřice:** Jaroslav Tvrdík, Štursova 10, tel.: 416 732 135, fax: 416 734 875; **Most:** Knihkupectví „U Knihomila“, Ing. Romana Kopková, Moskevská 1999; **Olomouc:** ANAG, spol. s r. o., Denisova č. 2, Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Denisova 1; **Otrokovice:** Ing. Kučeřík, Jungmannova 1165; **Pardubice:** LEJHANEK, s. r. o., třída Míru 65; **Plzeň:** Typos, tiskařské závody s. r. o., Úslavská 2, EDICUM, Bačická 15, Technické normy, Na Roudné 5, Vydavatelství a naklad. Aleš Čeněk, nám. Českých bratří 8; **Praha 1:** NEOLUXOR, Na Pořiči 25, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, NEOLUXOR s. r. o., Václavské nám. 41, Právnícké a ekonomické knihkupectví, Elišky Krásnohorské 14, tel.: 224 813 548; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Puškinovo nám. 17, PERIODIKA, Komornická 6; **Praha 9:** Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362, po-pá 7-12 hod., tel.: 286 888 382, e-mail: tiskovy.servis@top-dodavatel.cz, DOVOZ TISKU SUWECO CZ, Klečákova 347; **Praha 10:** BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, MONITOR CZ, s. r. o., Třebohostická 5, tel.: 283 872 605; **Prerov:** Odborné knihkupectví, Bartošova 9, Jana Honková-YAHO-i-centrum, Komenského 38; **Sokolov:** KAMA, Kalousek Milan, K. H. Borovského 22, tel./fax: 352 605 959; **Tábor:** Milada Šimonová – EMU, Zavadilská 786; **Teplice:** Knihkupectví L&N, Kapelní 4; **Ústí nad Labem:** PNS Grosso s.r.o., Havířská 327, tel.: 475 259 032, fax: 475 259 029, Cartoon, s. r. o., Solvayova 1597/3, Vazby a doplňování Sbírky zákonů včetně dopravy zdarma, tel.+fax: 475 501 773, www.kartoon.cz, e-mail: kartoon@kartoon.cz; **Zábřeh:** Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Zatec:** Simona Novotná, Brázda-prodejna u pivovaru, Žižkovo nám. 76, Jindřich Procházka, Bezděkov 89 – Vazby Sbírky, tel.: 415 712 904. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyzívány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevizování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace:** informace na tel. číslo 516 205 175. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.